

Előfizetési feltételek:

Szétküldéssel
 helyben vagy vidékre postán:
 Egy hóra 40 kr.
 Negyedévre 1 frt — kr.
 Félévre 2 frt — kr.
 Egész évre 4 frt — kr.

Kiadó-hivatal:
 Kossuth Lajos-utca, (Bihar-egyetem
 takarékpénztári épület), 1. emelet, a hirdeté-
 sek és az előfizetés-díjak kiadóhelye.
 Egyes szám ára 8 kr.

HÉTFŐI

ÉRTESÍTŐ

TÁRSADALMI HETILAP.

Hirdetések díja:

6 hasábos petitorért egyszer . . . 6 kr.
 Háromszor és többször 4 kr.
 Nyitási 4 hasábos petitorért . . . 20 kr.
 Bélyegdíj minden hirdetés és
 nyitásiért 30 kr.
 Beadásnak soronként 1 frt.

Szerkesztési iroda:
 Kossuth Lajos-utca (Bihar-egyetem
 takarékpénztári épület).
 Kéziratok vissza nem küldetnek.

Táviratok.

A kártya-affér.

Budapest, április 5. (A „H. É.” ered. táv.) A szomorú híre vergődött Babó Emil országgyűlési képviselő e-ete még mindig közbeszéd tárgyát képezi a fővárosban. A lapok napról-napra újabb és érdekesebb részleteket hoznak erről az ügyről és annak körülményeiről. A fantázia, mely ilyenkor különösen uralja az embereket, képtelennél képtelenebb híreket szül. Így reggel az a hír volt elterjedve a fővárosban, hogy Babó Emil a fővárosba jött az éjjel és lakásán öngyilkos lett. Ez a hír természetesen a képzelet szüleménye. Viszont azonban igaz, hogy Babó Emil ama bizonyos eset alkalmából, a mikor leleplezték, néhány órával azután egyik partnere lakásán revolverrel véget akart vetni életének. Persze ezt megakadályozták és lebeszéltek a szerencsétlen embert tervéről.

Elgázolt gyermek.

Budapest, ápr. 5. (a „H. É.” ered. táv.) Miskolczi írnák: Sajó Kazinczon az ottani kavicsbányában alkalmazott Csipcsi István nevű munkás 11 éves gyermekét a trezina elgázolta, úgy hogy a szerencsétlen gyermek halálos sérüléseket szenvedett. Egy bányamunkás, ki részeg állapotban hajította a trezínát, elfelejtette figyelmeztetni a vágyánon játszó gyereket. A szerencsétlenséget okozó munkás ellen vizsgálatot indítottak.

Érdekes végtárgyalás.

Budapest, április 5. (A „Hétfői Ért. sítő” eredeti távirata.) Érdekes végtárgyalás lesz a napokban a miskolci kir. törvényszék előtt. Néhány hónappal ezelőtt Dia n o v s z k y Ede harsányi földirtókos uradalmában tűz ütött ki, mely nagy károkat okozott. Gyújtogatásból eredt a tűz és a gyújtogatással Novák J. György gépész gyanúsították. A csendőrség le is tartóztatta és a miskolci kir. ügyészség fogházába vitte. Mennyiben áll a gyanúsított gépész bűnössége, azt a tárgyalás fogja kidőriteni. Novákot ott tisztességes jóra való embernek ismerik.

Fehér husvét a fővárosban.

Budapest, április 5. (A „H. É.” eredeti távirata.) Soha hidegebb időjárás még nem volt a husvét ünnepek alkalmából, mint az idén. Az elmúlt éjjel esett a hó, az igaz, hogy csak csekély mennyiségben, de mégis annyira, hogy reggelre kelve, a házak tetői fehérlettek a hótól. A mellett még hideg, kellemetlen északi szél is dühöng, mely keményre fagyasztja az emberek kezét. Szinte különösnek látszik, hogy husvétkor, a mikor már a fák, füvek zöldelnek, mindenütt csak télkabátos embereket lehetett látni. Mint minden husvétkor, úgy most is telve vannak a templomok az ájtatos hívőkkel. A zöldbe nem sétál ki senki, mert hiszen nincs zöld. A ligetnek csak parányi része áll rendelkezésre a közönségnek, itt is valóságos életvesztélyel jár a sétálás, mer a nagy szél az emberek szemébe korbácsolja mindazt a nagy piszkot és homokot, a mi a kiállítás épületei környékén még most hever, mindaddig míg el lehet onnan takarítani. A zugliget, Jánoshegy és egyéb kirándulási helyek, a nagy hideg folytán most jó-

formán üresek az ottani vendéglősök bosszankodására, kiknek ez a hideg télies idő kiszámíthatlan kárt okoz. Így tehát az emberek legnagyobb része otthon tölti el az időt, akárcsak télen, zimankós időben, a mikor nem tanácsos a szabadban tartózkodni. A kávéházak tömve vannak közönséggel, melynek soraiban akárhányszor lehet hallani, hogy: Igaza volt Falbnak, a ki a husvét előtt egy hétre és utána is egy hétre rossz időjárást jósolt! A jóslat bekövetkezett!

Baleset.

Budapest, április 5. (A „H. É.” eredeti távirata.) Miskolczi írnák: Medvicsky Kálmán dédesi (Borsod m.) jegyzőt sajnálatos baleset érte. Amint hivatása teljesítése közben egy erdőn át hajtatott, a lovak megbokrosodtak és egy hatalmas fanak rohantak. A kocsi felfordult és a halálra ijedt jegyző alája került a járműnek. A lovak tovább száguldtak aztán és úgy vontak tovább a jegyzőt, ki életveszélyes sérüléseket szenvedett. Jobb lába tövig letörtött.

Véres kardpárbaj.

Budapest, ápril 5-én. (A „H. É.” eredeti táv.) Véres kardpárbaj folyt le szombaton délután a főváros egyik vívótermében. Kallar József és Sötét Imre vasuti hivatalnokok állottak egymással szemközt. Utóbbi a második összecsapásnál a bal karján csontig érő súlyos sebet kapott. A párbajnak érdekes előzménye van. A két ellenfél egy héttel ezelőtt még jó barát volt. Együtt járt látogatásgá egy fővárosi jómodu családhoz, a hol mind a ketten az egyik szép leánynak udvaroltak. A napokban Kallar József megkérte az imádott leány kezét. Ez azonban kosarat adott neki. A szerelmes ifju megkérdte a leánytól, miért utasítja vissza az ő ajánlatát? A kisasszony habozás nélkül bevallotta, hogy ő Sötét Imre szereti; mire a szerelmes ifju ezt válaszolta: „Hogy is lehet abba a számba szeretni?” A szárnak titulázott ur megtudva a dolgot, kihívta jóbarátját. Sötét elfogadta a provokálást és így történt meg a reája néve végetes párbaj.

Lezuhant a háztetőről.

Budapest, április 5. (A „H. É.” eredeti távirata.) Miskolczi írnák: Sajó-Pálfalán Pásztor Andras odavaló gazdember saját házának tetőjét tatarozgatta, miközben az egyensúlyt elveszítve, a tetőről lezuhant a földre. Pásztor olyan bőséges sérüléseket szenvedett, hogy néhány napi kintléadás után belehalt.

H I R E K.

* **Ünnepi hangulat.** Hideg, szeles idővel köszöntött be a Husvét vasárnapja. A szépséges leánykák, gyönyörűséges asszonyok bosszúságára fel kellett ölteni a téli kabátokat, nem lehetett feltenni a tavaszi kalapokat, a könnyű s testhez simuló ruhaderekakat el kellett takarni a hideg miatt. A bosszankodás érzetét csak a templom áhitatos szentelye üzte el a szívekből, ahova tisztán, megadással járultak az oltár elé, ahonnan az Istenhez lehet feltekinteni. Zsufolásig teltek meg a templombajók, minden vallásfelekezet ünnepe a tegnapi napon. A kalmárkodás, a munka szünetelt teljesen; ez volt az igazi munkaszünet, ez volt az igazi vasárnap, a népek vasárnapja. Lelkipasztóink egymást multák felül a szebbnél-szebb egyházi beszédekben, melyeknek hatása bizonyára nemes nyo-

mokat hagyott hátra a hívőseleg szívében. Az ájtatos-ság után megvolt a vigság is. Utczahosszat szólott a zene, a cigánybandák szokás szerint köszöntöttek tegnap is. A mulatóhelyeken zsongtak, zajogtak az emberek, szóval a tegnapi vasárnap a boldogság vasárnapja volt. Vajjon mindenkinek? Fájdalom! Nagyon könnyű reá felelni. A szegényeknek, nyomorgóknak még a husvét sem szokott boldogságot jelenteni.

Apagyilkosság gyanuja alatt.

— Felakasztott öreg ember. —

Tegnap, vasárnap este letartóztatott a rendőrség egy Kiss Sándor nevű kőműves-legényt, mert azzal van gyanúsítva, hogy felakasztotta az édes apját.

A husvét ünnepre zavarólag ható szenzációs esetről ezeket írja tudósítók:

Hogy mennyire el tud keseredni a szülő, ha gyermeke letér a becsületes és tisztességes élet utjáról, legszomorubb módon bizonyította be tegnap, vasárnap délután Kiss György favágó, akit kaszárnyautezai lakásának kamarájában egy piros zsinóron felakasztva találtak.

Kiss Györgynek van egy kőműves legény fia, aki hetenki 7—8 forintot is megkeres és mégsem tud kijönni belőle, mert folytonosan dinomdánorozik.

Az öreg ebbe a neki nem tetsző dologba, úgy ahogy, bele nyugodott már, de a rossz fiu ráadásul még folyton veszekedett vele és pénzt követelt tőle.

Tegnap is lejátszódott közöttük egy jelenet és az apa annyira elkeseredett, hogy észrevétlenül kisompolygott a kamarába, ahol egy kezei ügyébe akadt piros zsinórral felakasztotta magát a gerendára.

Az anyjuknak feltűnt a férj távolléte, utána kutatott és csakugyan reá akadt a kamarában, ahonnan jajveszékelve futott ki az udvarra segítség után.

A rossz fiu csakhamar levágta az öngyilkos öreg ember nyakáról a zsinórt és mint ki dolgát jól végezte, átment a szomszédos koresmába bort inni, ahol azzal dicsekedett, hogy most vágta le az apját a gerendáról — bár ott veszett volna.

Erre átfutottak a szomszédok, akik észítették. A sok dörzsölésnek, hideg víznek meg volt az eredménye, Kiss György felnyitotta a szemét, de azért egy szót sem tudott szólni.

Ezalatt megérkezett dr. Altman Jakab és a rendőrség. Előbbi gyógykezelés alá vette a beteget, utóbbi letartóztatta a fiut, aki ellen az a gyanu merült fel, hogy ő akasztotta volna fel az édes apját.

*

Ma hajnalban értesülünk, hogy a letartóztatott fiatal ember ártatlan. Kiss György teljesen visszanyerte eszméletét és azt vallja, hogy fia bánásmódja miatt ő maga akart véget vetni életének.

A fiut valószínűleg ma szabad lábra helyezik.

* **Esküvő.** Braun Ignác knittelfeldi nagykereskedő holnap, kedden délelőtt 9 órakor esküszik hűséget Sicher Ármán helybeli polgár szép és kedves leányának Mariskának. A polgári esküvőt egyházi áldás fogja követni.

férfi szabó-üzlet

Olaszi, Fő-utca, Orsolya-Apácák bérháza. A legújabb tavaszi és nyári szöveteim már megérkeztek, előnyös bevásárlás folytán 30%-kal olcsóbb mint bárhol, mérték szerint a legújabb szabás szerint. Szöveteket méterenként gyári áron alól.

MITTEILER EDE

* **Aki megérezte halálát.** Laptársaink már elparentáltak az öreg Papp János nyugalmazott cs. kir. kapitányt, de azt nem irták meg róla, hogy halála előtt fel órával még szorgalmasan foglalatzkodott a kertben. Nagy élvezettel nyesegette, takarította a rügyezésnek indult bokrokat, fákat. Munka közben különös érzés fogta el. Bement lakására és kérte hozzátartozóit, hogy hívják el azonnal Gabrielly főtisztelendő urat, mert ő rövid idő alatt meghal. A jólelkű pap megérkezett, feladta az öregnek az utolsó szentséget, miközben azt kérdezte, hogy lenyelte-e már az osztyát. Papp kapitány jószágon nézett a lelkipásztorra, nagyot sóhajtott és azt mondta: igen. Ezután befordult a fal felé és azonnal meghalt.

* **Uj szálloda a Körözsön.** Ilyen titokzatos a világ. Itt lakunk Nagyváradon és tegnapi nem is tudtuk, hogy a Körözsön, az újvárosi római kath. plébániával szemben egy új szálloda nyílt meg, ki tudja mióta. Nem tréfa, valóság. Kira Mihály és Piski József megszállott vendégek lehetnek tanuink, hogyjigaz, amit irunk. Aki beszélni akar velük, jelenleg találhatók a Kossuth-utcai rendőri palota egyik e célra berendezett külön czellájában, ahova Grenó rendőrtizedes szállította be őket az éjjel, mert a Feldmann bácsi kabinjaiban olyan hangosan és feltűnő módon mertek hortyogni, hogy még a rendőrség is meghallotta és természetes, ezzel veszélyeztették a közbiztonságot.

* **Kinevezés.** A magyar kir. pénzügyminiszter a városunkban széles körben ismeretes Fehér Vilmost, a kolozsvári irodalmi és nyomdai részvénytársaság igazgatóját, Weiszlovits Márk helybeli kereskedő fiát a m. kir. államnyomdához tisztte nevezte ki.

* **A zenekedvelők dalárdája a feltámadásnál.** A feltámadás ünnepén a zenekedvelők dalárdája, mely már is jó hírnevet vívott ki magának Nagyvárad társadalmában, a székesegyházban megépülő színházzal adta elő az „Excurse“ című egyházi dalt Belezna y Antal kitűnő vezetése alatt. A hatalmas akkordok impozánsan jutottak érvényre a templom remek akusztikája mellett. A dalárda az eddig elért sikerek után nyári szerepléseire is készül, melyek a Rózsabokorban s a Karger-féle vendéglőben fognak lefolyni előrelátható nagy érdeklődés mellett. Felesleges talán említenünk, hogy a dicsőség oroszlánrésze Belezna y Antalra illeti meg.

* **A főkapitány brugós sógora.** A „Bundában“ — mellékes, hogy az uri vagy nem uriban — az éjjel kelletlenül tovább hegedűtek a cigányok. A rendőrök felszólították őket, hogy mondják meg a neveiket. Azok vilogva csak annyit mondtak, hogy őket „Bundáknak“ hívják. A rendőrök úgy fogták ki rajtuk, hogy bevárták, míg az utcára jönnek, itt újra felszólították a barna fiukat az év bemondására és mert újból vonakodtak, bekísérték őket. Rácz Sándor, a brugós mikor látta, hogy több ketnél, azzal ijesztgette a rendőröket, hogy eresszék el, mert ő a főkapitány sógora és ezt az atyafiságot kézzel-lábbal

igyekezett is megmagyarázni, ami azonban nem sikerült neki.

* **Olasz munkások toloncolása.** Tegnap ismét egy sereg olasz munkás érkezett városunkba, akiket a sepsi-szent-györgyi hatóság toloncol Budapestre az olasz konzulátus elé. A szegény emberek földmunkával foglalkoztak Erdélyben s miután a munka megszűnésekor sepenzük, se igazolványuk nem volt, hazájukba kényszerítette őket a törvényes rend. A tolonczesapat nagy feltűnést keltett, midőn a városon végig kísérté azt egy pár rendőr.

* **A gyula-sarkadi ut remete szakaszainak kiépítésére macadamo rendszer szerint 45493 frt 21 krt szavazott meg Békésvármegye törvényhatósága s mint értesülünk, a folyó év nyarán hozzá is kezdenek az ut kiépítéséhez. Ez utvonallal biharmegyei részét a sarkad-szalontai utvonallal együtt, mint érdekelttség: Sarkad, Nagy-Szalonta, Kőtegyán és Méhkerék fogják kiépíteni, még pedig nagyobb összegű megyei segélyvel — Biharvármegye részéről.**

* **Szobatóz.** Vasárnap reggel nagy zajjal, trombita harsogása mellett vonult ki a tűzörség a Páve!-utczára, azonban nem akadt dolga, mert a Stein-féle ház egyik földszinti szobájában, melyet Thodt cs. és kir. hadnagy bir bérben, csak a fás kosár és a szőnyeg gyuladt meg és azokat, mire a tűzoltók odaértek, szerencsésen el is oltották. A tűz keletkezésének okát kideríteni nem lehetett.

* **Szonzációs leleplezések.** Ezen czim alatt közölt cikkünkre vonatkozólag írhatjuk, hogy a munkálatok javában folynak, s nagy protekciónk révén volt alkalmunk bepillantani az ördög konyhájába, mint általában a vegyészeti műhelyeket nevezik. Eredményeket elárulnunk nem szabad, azt azonban mondhatjuk, hogy a közönség a legnagyobb meglepetésekre lehet elkészülve.

Piros tojás, rózsaviz.

— Nyugtalan éjszakák. —

Napok óta hirdetik a czukrázok a husvéti díszes és nem díszes tojásokat; napok óta festik, rajzolják a boldog otthonokban a piros tojásokat, hogy viszonzni lehessen a figyelmet, ragaszkodást mely egy-egy vízesebben nyilvánul meg a mai napon.

Régi szokás, melyet nem tud az ódiság lomtárába dobni az ugynevezett felvilágosodás. Régi szokás, melyben olyan behízogó módon nyilatkozik meg az udvariasság, a figyelem, a szeretet, a szerelem.

Igaz, hogy mint a napban, ebben a tiszta szívbéli gyönyörűségben is ott sötétlik már egy bizonyos

fekete folt: a nemes szívekre appelláló kapzsiság, de azért ragyogását, melegét nem képes lehűteni a pénzért, érdekért udvariaskodók serege.

A husvétii locsolás eredetét minek fejtegetjük? A száraz adatok gyökerét verték a megszokás talajában; mikor elültették azokat, senki sem merete hinni, hogy egykor olyan szép virágok nyílnak ki az ismeretlen csemetén.

Mit is jelent az a locsolás?

Egy nyugtalan éjszakát, melyre olyan boldog hajnalpirkadás derül.

A kis leány, kinek szíve már megdobbant egy-egy szöke, vagy barna bajusz láttára, hiába igyekszik fehér vánkosán az álom karjaira dőlni, behunyt szemei előtt sorba vonulnak el a fess gavallérok, akik villanyos tekintetükkel majd felfalják a szemre való teremést, midőn a rózsaviz cseppjeivel hintik be a hullámos fürrü ideált.

Egy kéjes örömtől nyugtalan éjszakát, melyre sokszor csalódást, keserű csalódást is hoz hátán az élet pusztító vihart méhében hordó sötét fellege.

A szerelmes leány, kit a boldog egybekelés édes vágya kergett izgalomba, nem tud aludni, nem tud nyugodni, tüpreng perczről perczre, óráról órára, eljön-e holnap, hajnalhasadás után, hűsége jeléül egy pár csepp rózsavizzel megöntözni az ő leendő boldogságukat; eljön-e, vagy . . .

S míg tüpreng, gyötéri magát, a sötét világot űzi hajja az ablak redőin beszűrődő bíbor sugárkéve, mely elandalítja, elringatja édes álomba és a fodros párnákon pihegve alszik mélyen, mélyen . . .

A nap bekandikál a szűzies paradicsomba, miatt a kigyóbörbe bujt komorna pár koronáért odakínálja a tiltott almát a boldog völgyégynek.

Minő udvariasság: pár hideg csepp rózsaviz zavarja meg az édes álmot; de azért a haragos ébredésre rögtön megszületik a mindent megbocsátó mosoly . . .

— Egy nyugtalan éjszakát, a lemondás keserű éjszakáját jelenti ez a husvétii locsolás.

Pártában maradt vén leány emészti magát. Fájó érzések nyílnak át csalódott szívében. Fiatalságának hervadt virágaira helyezi a lemondás, az összetört remények sötét szemfedelét.

A hajnal pirkadása, a reggel derűje ő érte nem kerget már ki senkit a meleg takaró alól; legfőjebb a filléreire áhító szegényebb sorsu gyermekek szentelik be az ő boldogságának temetésre kitett ravatalát.

Piros tojások, rózsaviz-cseppek minő nagy a ti hatalmatok!

—i.

A „HÉTFŐI ÉRTESSÍTŐ“ TÁRCZÁJA.

Tavaszi, husvét, feltámadás.

— A „Hétfői Értesítő“ eredeti tárczája. —

Írta: **Omikron.**

A kémenyre szállt a gölya.
Édes! — I ne zavard róla.
Tavaszt hoz a gölya mindég,
Tavaszi, tavasz hej, de kedves veidég!

A bizony. És pedig már megérkezett.

A kintornák városszerte szólnak; a mészárszékben bárányhus áll készen a közönség étvágyát kielégítő; a tyukok minden erőből tojnak; az öreg szülém dunna helyett immár paplannal takarózik; mindezek örvendetes jelei annak, hogy tavasz van.

Lánya szellő ingatja az ág végén a pólyába rakott bimbót, mely egyik-másik könnyen hívó fánál már virágba is szökkent. A nap tőle teltető jó akarattal mosolyog le az ég stukaturjáról, de olyan még a mosolya, mint a mostoha anya szeretete.

Ezek mind csak átmeneti napok, melyeket bizony el kell túrnunk, ha a nyarat meg akarjuk érdemelni. Olyan kényelmetlenül érezzük magunkat, mint a ki vizsgálati fogságban van. Óhajtuk tudni: mi lesz majd?

Aztán meg tessék elhinni, hogy rettenetes unalmas az élet — — — egyedül! Mily jól esnek, ha egy zsörtölődő oldalborda . . . Eh! kintornák való az ilyen élet!

Nincs is más mit tennem, mint a lapok szá-

mára karcolni valamit sivár szellemem lakóházának vakolatlan faláról, mert az ibolyák, jáczintok, más nyiladozó virágok elodázhatlanul készítik az embert arra, hogy lelkének alvó rügyei megmozduljanak. Lehetetlen, hogy az ember munkára ne gerjedjen, ha csak egy kis valamirevalóság is van benne, — látva azt a nagymérvű működést, melyet a jószág anya-természet kifejt.

Annál fogva a pihent lélek fekete virágszirmai — a betűk — nagy komótosan hevernek végig a fehér papíron, azon felemelő biztonság érzetében, hogy nincs ember, aki bennünk gondolatot volna képes találni. Nohát ne is keressen senki! Unalomból irok.

Jobb, ha valami átmeneti kabátot veszesz magadra olvasó s kiballagsz a szabadba. Látod, hogy a kikelet biztató színe vonja be a barnuló rögöt itt is, ott is. A megtért fecske tatarozza megrogált fészket. Rügyezik a fá, csöndes, titokszertű nesztámad a természetben s a megdermedt légy is felocsodik s megsimogatja benuit szárnyait, aztán a maga kishangján döng va ami himnusz-félet.

Künn a határban a lombbá készülő levélek közt hangzik a rigó olaszos kiejtése: »filasilió, filasilió!« alant biczegnek apró libák; gunár ur és gunárné asszony mérgesen szisszentgetik el a közeledőket »költeményeiktől.« A libapásztorok kapókövezéssel, labdázással s más, a gyakorlati életbe vágó dolgokkal foglalatzkodnak. Egy némelyik elég könnyelmű köztük csinosnak lenni. Ha megdondja az ember, hogy ezekből mind pecsenyének valók lesznek, — nem a libapásztorokból, hanem a libákból — hát örömmel telik el a kebele.

Azonban ünnep van nemesak a természetben,

hanem az egyházban is. Szent Husvét ünnepe. A kereszténység ilyenkor két heti böjtölés után nagy rohammal dől neki a sonka és egyéb kemény eledelnek, míg az izraeliták nagy ropogtatva fogyasztják azon lisztből süttött »laskát«, mely a rabságból való megszabadulásra emlékezteti a népet, midőn őseik pusztai vándorlásukban az égő fővényben süttötték meg a kovásztalan egyiptomi tésztát.

Ünnep az egyházban, ünnep a természetben. . . . A tavasz lehe hajt át a bokron és szíven. Fű-fa megremeg a kikelet édes mámorában: az »isten tehénkéi« kijönnek a rögök alól sütkérezni; az arany napsugár kihívja az ibolya szerelmét: az illatot, attól terhes a lég; a szitakötő is egyengeti már üveg-szárnyait vidám zizegésre; a tavalyi nád zörgő sása közül haragos zöld nádfiak ütök ki időszagoló orraikat.

A virágok erdejét méh-zsongás zugja át, s e titokszertű zsongásban, a virágok szemében Isten beszél, Isten néz. Templom ilyenkor a természet, az egész ég egy nagy átlátszó aranyharang; a nap fényes arcát bíbor-pofájú fellegecskék veszik körül, mintha mennyei karok volnának; s úgy tetszik, mintha valami tulvilági hang zegne alá a magasból. Ez ám a »Kirie eleison« meg a »goszpodi pomiluj!«

Minden kibuvik így husvétkor, csak a paraszt-leány buvik el pinczébe, padlásra, — már a hol elbuvik — mert mint éhes csóka a sajtra, úgy leselkedik rá a — művelt társalgóhoz nem sokat értő — legénység. Olyiknak van is oka rá, hogy a Terkából, meg a Katából kilocsolja . . . a keveléséget.

Meglehetősen barbár mulatság ez. A Tisza m en

A n. é. közönség szives figyelmébe ajánlom a
ta aszi idényre, általában elismert szolid
 árak mellett **csakis elsőrendű gyárakból**
 beszerzett

kalap-, czipő- és uri-divat
 nagy raktáramat.

LEITNER LAZÁR
 Nagyvárad, Zöldfa-utca, Zöldfa-szállodával szemben.
 TELEPHON. Alapított 1878

Husvét.

Nagyvárad, ápril 5.

A megtestesült Ige leszállt a földre, hogy átható világosságot, határtalan szeretetet hozzon ide. Elvegyült a bűnös emberek között, hogy tanítsa, gyógyítsa őket, kiemelje a bukásból és fölmagasztalja, mint előtte senki. Cselekedett csodákat, hirdetett olyan igazságokat, amiket az ó-világ legfényesebb, legmagasztosabb szellemei csak homályosan sejtettek s dadogva mondtak el.

És mi lőn a sorsa?

A betlehemi istálló jászolánál — hol a világra jött — már ott leselkedtek reá Herodes poroszló. Üldöztetés, szenvedés, meggyalázás vala osztályrésze egész életén keresztül. Egyik tanítvánva: Judás elárulta ellenségeinek; a másik, Péter, megtagadta s elhagyta valamennyi. Poroszlókkal fogatták el, mint akár a legelvetemedettebb tolvajt. Pilátus, kezeit mosva ugyan, de mégis ítéletet mond felette, mint népbujtató felett; Herodes látványos köntösbe öltözteti fogd-megeivel s mulat rajta, mint valami mulattató alakon; Kaifás ráfogja, hogy istenkáromló, haszontalan lény. Minden hatóság, minden bíróság összejátszik arra nézve, hogy az isten-ember a legborzasztóbb meggyalázásokon menjen keresztül egészen addig, míg terhes keresztjével a vállán el nem éri a Golgothát. Gunyolják, megostorozzák, megpofozzák, a eséselék hahota között köpdösi össze s mialatt tövis koronával fején a két lator között világátölelő lelke vergődik: a guny, a szitok, a bántalmak ezer neme el nem pihen.

Elvégeztetett — mondá és kisóhajtá

nemes lelkét. Így hal meg az igaz, a nemes, a jó, az emberiség Megváltója két lator között meztelen, megvetve, eczeittel íratva, lepökdösve a bitófán...

Harmadnapra azonban halottaiból feltámadott. A nehéz kő, a sziklasirban, lehengetült koporsója fedeléről.

Nincs itt az Ur, feltámadott! Meggyőzte a koporsót, legyőzte a rettenetes halált:

Nincs már szívem félelmére,
 Nézni sírom fenekére.

Higyjetez bármit a feltámadás magasztos tanáról; tagadjátok meg, ha tetszik; mondjátok, hogy az egész csak szimbólikus valami: nagyszerű tan az mindenképpen. A Hit megérti, elfogadja az Ige, az Eszme feltámadását, örök életét.

Tény, hogy a názáreti isten-ember életével igaz utat mutatott az emberiségnek s halálával megváltotta azt, azaz megszerzte az Igaznak diadalát. Az isten-ember bitója ledönthetetlen határfa két világ: az ó- és újvilág között. E bitónál kezdődött meg az a végnélküli forradalom, mely átalakítja és átalakítja ma is folytonosan e földi világot. Mai polgárosodásunk az Eszme diadalának következménye. Az erkölcsi, a társadalmi világ minden mozzanata azt mutatja, hogy az eszme folyvást munkál a szeretet által, melyet 3 hozott a földre. Felemeli a nőt, megmenti a rabszolgát, segítyt visz a nyomornak, védi a gyöngét, oktatja a tudatlant, mérsékli az erőszakosságra hajlandót stb. Szóval: tökélesíti az emberiséget.

Ki tudná a polgárosodásnak azon mozzanatait leírni, melyek a názáreti férfiú fenséges tanainak átalakító hatása folytán az ó-világ társadalmától annyira elütnek?

Egy nagy író: Balmés eme polgárosodásról így ír:

Magasztos erkölcsi elvekben, a jog- és méltányosság szabályaiban, a tisztesség és méltóság érzelmeiben gazdag, csodás közérzet; lelkület, mely az egyes erkölcsi hajótöréseket túléli és nem engedi, hogy a romlottság arczatlansága oly végletekbe menjen, minőket az ó-kor látott; az er-

kölcsök bizonyos általános szelidsége, mely háboruban a nagy katasztrófáknak elejét veszi s békében kedvesebbé teszi az életet; mély tisztelet az ember és jogai iránt, mely az egyesek erőszakoskodásainak úját vágja és minden politikai uralom alatt a kormányok korlátozó fékjeül szolgál; a tökélesedés hő vágya minden osztálynál; feltartóztathatlan, néha roz irányba terelt, de mindig élénk törekvés a szerencsétlen osztályok állapotának javítására; a gyöngék védelmére, a szerencsétlenek segélyére irányuló titkos ösztön, melynek szabad folyás kell, mely elnyomva, elfojtva a társadalomban a lelkifurdaláshoz hasonló, beteges, nyugtalan állapotot idéz elő; az egyetemesség szelleme; a segédeszközök kimeríthetetlen kutfeje, hogy elzúllás nélkül megifjúljon és a legnagyobb válságokat találja; nemes türelmetlenség, mely a jövőnek elébe szeretne vágni s melyből folytonos izgatottság, mozgalom származik, mely veszélyek, de közönségesen nagy áldások forrása s egészséges élet jele: ime ezek a polgárosodás főbb, megkülönböztető jellegei; ezek ama vonások, melyek végtelen magasra emelik minden más, régi és újabb polgárosodás fölött.

Honnan ered az európai polgárosodás e szembe szökő fensősége? Honnét állt elő oly gazdagon, oly változatosan és oly termékenyen, a méltóság, nemesség és emelkedettség bélyegével; kasztok, rabszolgák, herétek nélkül, nem ismerve ama nyomorokat, melyek az ó-kor népein rágódtak? Ki eszközölte ezt? kérdi Bougaud Emil.

Feleletül rámutat az istenemberre, ki fenséges tanaiért ott halt meg fenséges ónátadással a bitón.

*

A kik sirtok és szenvedtek, a kik nehéz keresztet viszték a napi Golgotha ferasztó utain: vigasztalódjatok meg a mai napon az Ige, az Eszme, az Igazság feltámadásának magasztos ünnepén. Higyjetez benne, aki nektek egy szebb, jobb világ reményét adta.

Rácz Mihály.

tén sok helyütt nem is babrál a legénység holmi kézi edényekkel, hanem egész egyszerűen nyalábra fogják a Lizit, meg Památ, s amugy parasztosan rögvést megmártják a Tiszában. Igaz, hogy évenként egy két leány áldozatul esik a »régi szokásnak« (?) de hát mi az a tenger sima tükréhez képest. — Viszonzásul aztán a nők sem valami gyöngédék e tekintetben. A menyecskék főleg az »ünnepi legátusra« vetnek lest. Mikor hajnalban a legédesebben aluszik, épen azt álmodva, hogy mint kontrázza meg a tisztelendő urat, a ki hét tarokra kimerte mondani az ultimót, hát csak beállit egy pár amazon, s nagy vihonesolás közt zudítják a köcsög hideg tartalmát a paplan alatt kontrázó legátusi tetemekre, aminél aztán kinosabb ébredést elképzelni csakugyan lehetetlen.

De hát a husvét ünnepe csak arra való-e, hogy a locsolkodásokról való hebehurgya beszéddel töltjük meg ezt a tárczát? Oh, bizony nem!

Mélységes érzéseknek, magasságos gondolatoknak melegágya ez a nap. A tulvilág rejtelmes légköre ragadja meg ezen lelkünket... Milyen szerencsétlen az, ki semmi örökkévalóhoz nem ragaszkodik!

Az a makk, melyből kedvező körülmények között hatalmas tölgyfa lesz — nem illuzió. Az emberi élet szeretet és igazság-csira. S mert idő kell, hogy e csira kifejlődjék, innen és ezért van az emberben a halhatatlanság hite és reménye. Mentől

teljesebb igazság és szeretet után aspirál az ember, annál inkább van szüksége az aeternitás hitére.

Élni, meghalni, újra élni: ez a mi törvényünk. Hogy ne e nek jól ez a vigasztalás azoknak, a kik kimennek kedveseik sírhalmához és ott a síri árnyakkal úgy elbeszélgetnek?!

A fájó lélek nem bölcsekedik, hanem hisz! A kinek kedvesét eltemették, nem kérdezi az a khémiától, hogy minő alkatrészekre fog az imádoit alak szétbomlani, nem adja az a más világot semmi tudományért, hol újra találkozni vél azzal, a kit úgy szeretett.

Nekem is volt halottam! (Hát kinek ne volna?) Gyakran el-el társalkodom vele magános órámban. Megszoktam a fájdalmat. Ugy vagyok vele mint az arzenikum evő, ha abbahagyja a méregevést: meghal.

A fájdalom megszokásához erős lélek kell. A lemondásnak az a faja, mely nemes s az emberszeretet egy magasztos fokához vezet, ahhoz, mely semmi önzést nem ismer, megfelelkezik önmagáról.

Fájdalmasan édes sietája az a léleknek, törött reményekből megalkotott nyugvás... s én szívesen nyugszom a törött reményekben. Hiszem, hogy az én halottam föl fog támadni, de nem itt, nem ezen a világon, mert akkor csak olyan törékeny, gyarló halandó lenne belőle, mint eddig volt, majd túl a földön, a hol él az a véghetetlen irgalom, ki a férgeknek megbocsátja azt, hogy — férgék voltak.

Becsület.

— A „Hétfoi Értesítő“ eredeti tárczája. —
 Censor után: Krasznainé F. Mari.

Ha érezzük, hogy gyomrunk van, akkor el van már az rontva. Ha idegeink vannak, akkor már rosszak. Ha becsületünket nagyon gyakran kell védelmezni, akkor bizonyosan beteg az. Nálunk azonban olyan paradoxon esik meg, hogy a becsület-affaire-k becsületet hoznak. Kinek sok ily ügye volt, azt a becsület leventéjének tartják, becsületbeli szakértőnek, szentesített becsületbírónak.

Különös dolog is ez a becsület. Könnyebben megsérthető, mint a szüzieség, és ki nem javítható, mint emez. Olyan mint a lady Macbet keze, a melyről a világ semminő vize nem tudja azt a foltot lemosni, a mely reá tapadt, másutt, például Angolországban. Nálunk azonban folytonosan javítgatják a becsületeket és újra bebizonyítják azt. És nagyon jól jönnek így ki vele, itt nálunk, Mig valakinek nem volt bűnügye, nyugodtan élhet, akár egy pogány. Minden szemrehányásra egy kihívással felel; a párbaj után tisztán áll előttünk, mint a keresztény a gyónás után, igen, sőt tisztábban mint az, kinek becsületében még sohasem kételkedtek. Mert a becsület-affairek becsületet teremnek. Évekkel ezelőtt volt itt egy gyógyszerész, ki rendszeresen inzultált mindenkit, hogy párbajra kény-

A legjobb és legolcsóbb bevásárlási forrás, mindenemű szoba-padló és parket mázoknak, olajfesték, kőcsi-mázak, valamint műfestékeknek és azokhoz szükséges kellékeknek **egyedül**

BERKES BERTALAN

kizárólagos testékkereskedésében,
 Nagyváradon, Zöldfa-utca 33.

Érdekes számok.

Nagyvárad, ápril. 5.

Most, hogy a m. kir. államvasutak személy díj-szabásában változás eszázölt-tett, nem lesz érdektelen Biharmegye nagyobb városainak mult évi személyforgalmát feltüntető számokat ide igtatunk.

A mult év folyamán szállított Brátka állomásról 16330 személy, Rév állomásról 17522 személy; az élesdi állomásról 27,925, a mezőtelegről 40061 a várad-velenceiről 55426, Nagyvárad állomásról 335213 személy, Biharpüspöki állomásról 29744, Ósi állomásról 30266, Gyéres állomásról 27802. Komádi állomásról 13671, a kóti állomásról 15165, a bihari állomásról 16141, ptamásiról 12746, a b. diószegiről 17554, a székelyhidiről 41373, az érselindiről 10192, a margittairól 26671, a belényesiről 53,449 a vaskóhiről 29331, a f. vásárhelyiről 14886 és Érmihályfalvairól 26711 személy szállított a mult évben.

Less, Cséffa, Szalonta és Sarkadra vonatkozólag nincsenek adataink, azonban könnyű következtetést vonni ezen állomások forgalmára nézve a velük egyenlő viszonyok közt élő községek forgalmából. Így a valószínűség minden kritériumával bir azon következtetésünk, hogy Nagy-Szalonta személy-forgalma a Belényesét feülmúlja és ennél fogva a mult évben onnan legalább is 60.000 személy szállított el; ugyan ily elbírálás alá esik az a feltevésünk, hogy Sarkad, Vas kohval hozható a forgalom szempontjából összehasonlításba és így mult évi személyforgalma legalább 30000-re tehető.

A fenti számok azonban az illető állomás személyforgalmát teljesen nem tüntetik fel, mert az érkezők számát magukban nem foglalják, pedig különösen a nagyobb helyekre vonatkozólag az érkezők száma nem csak eléri az elszállított személyek számát, hanem azokat jelentékenyen felül is mulja.

Áll ez különösen Nagyváradra vonatkozólag, h va a többi állomásról elszállított személyeknek legalább is 75 százaléka megérkezni szokott.

Ha tehát ezen arányban vesszük a megyéből Nagyváradra érkezettek számát és ahhoz csak 25 százalékot adunk a máshonnan érkezettek számáért, akkor a Nagyváradra érkezettek számát a lefolyt évben szigorú számítással legkevsebbre 500.000 tehetjük, vagyis Nagyvárad vasúti állomás összes személyforgalma a lefolyt évben 835000-n felül emelkedett.

Ezen jelentékeny szám sem meríti azonban ki Nagyvárad város vasúti személy-forgalmát, mert hisz hétszázalékos, hogy ezt egy a váradvelencei vasúti állomás, valamint az ósi és biharpüspöki vasúti állomások személyforgalma is jelentékenyen üvéli, úgy hogy azok számát, a kik a mult évben Nagyváradra vasuton érkeztek, illetve onnan vasuton elutaztak, tulás nélkül tehát egy millióra, a mely szám viszonyítva Nagyvárad város 42000 lelket tevő lakosainak számához, élénken illusztrálja mily jelentékeny vidéki központ Nagyvárad városa.

Nagyváradnak ezen kulturális és közgazdasági

szerítse ellenfeleit. Megölt több családapát és végre tébolydában halt meg. Örült volt már, midőn szabadon grasszáit. Nálunk szabad asszonyokat elcsábitani, leányokat szerencsétlenné tenni. Aztán megölik a férjét, a fivért párbajban és ezek után ujra becsületes emberek a gazok. Védteleneket is lehet inzultálni, csak elégtételeit adjanak. Csak kártya-adós ágot kell kiegyenlíteni, különben kigolyóznak a kiubbokból és kenyszerítnek az öngyilkosságra. Gyönyörű kis virág ez a mi szokásos becsületünk.

Temperamentumos nép vagyunk, azért felejtünk oly végtelen hamar. Két év előtt, midőn mámoros fővel egy ártatlan embert inzultáltak, kit párbajban aztán meg is öltek, valóságos lázadás ütött ki a párbaj ellen az országban. Tinta-folyamok omlottak és poigári asztaltársaságok páncélozott határozatot boacsájtottak ki a párbaj ellen. És ma még miniszterünk is párbajoznak. De a ki elvben a párbaj ellen van, az legyen bár egy tucsat érdemjele, lehetetlenné válik a társadalomban. Tehát az egész fölindulási roham nem volt egyéb — mint szél, a melyet az első csöndes pillanatban már elfelednek? Tehát nem gondolták komolyan az egész ákciózt?

De mégis. A derék családapák, kik akkor dühtől tajtékozottak és úgy a saját mint fiaik és vejeik életéért remegve álltak sorompóba ezen örületes intézmény ellen, egész komolyan veték akkor elhatározásaikat. De minden elhatározásuk eredmény nélkül maradt, mert czélt tévesztettek. Ki gyomot akar kiirtani, annak nemcsak a pár felső levelet kell kitépnie, hanem gyökerestől

központi jellege a legszebb kilátással biztathat bennünket jövő fejlődésére vonatkozólag annyival is inkább, mert a modern kor vívmányainak meghonosítása által bele hatol az a természetes fejlődést hatványozó erő, mely a szunnyadó erők intenzív kifejtésére képesít és eredményeiben oly meglepő alkotásokat hoz létre.

Előre tehát a megkezdett uton, a csüggedőknek baljoslatu szavai ne olták szívünkbe a félelem remegését, mert ha valaha, most fog beigazulni a közmondás: „A ki mer, az nyer!“

Dr. S. L.

Egy korszerű kiállítás hely!

E czég megkülömböztetett bizalmat és támogatást érdemel

Kárpát Miklós
Elegans női és uri divatruházában
Zöldfa-utca. NAGYVÁRAD, Zöldfa-utca.

mert Nagyvárad és megyénkbel ismerő nyilatkozatok igazolják E czég dícsérő és szelid kiszolgálását.

A helybeli részvénytársaságokról.

Nagyvárad, április 5.

A szabad Amerika nagyban küldi át szokásait a mi városunkba.

Amint az egyesült államokban alakulnak a részvénytársaságok, úgy alakulnak itt is és amint elbuknak ott is, azt a példát követik itt is.

Amint Carey Henrik írja, a bankszabadalom az Amerikai Egyesült Államokban általános, ha elbukik egyik vagy másik, a nagy közönség fel sem veszi.

A nagy ipar általános fejlődése magába olvaszt minden olvasztható anyagot, felsziv minden életérőt, s a részvénytársaságok alig részesülnek figyelembe.

A mi városunk az amerikai rendszer hátrányos voltát mutatja.

A bankszabadalom itt is meg volt egykor! — Avagy ki ne tudná, hogy az a vendéglős, ki szertedarabolt kártyákra felirván annak értékét, mit tett egyebet jegykibocsátásnál, amelynek képzeleti értéke az ő egyéniségében rejlett.

A részvénytársaságok nálunk ilyen jegykibocsátással nem foglalkoznak.

Hanem foglalkoznak a részvények lebélyezésével.

A helybeli pénzintézetek megfeszített erővel

kell kitépnie a növényt. A párbaj pedig csak a felső levele a gyomnak. Gyökere a téves becsületről alkotott fogalom. Más fogalmakat kell szerelnünk a becsületről, akkor magától szünik meg a párbaj.

Más fogalmat a becsületről? Hát létezik különböz? Persze. Van egy gentleman becsület és gavalér-becsület. Az első angol, az utóbbi continental termék. A mi becsületről alkotott fogalmunk a gavalérből származik, az angol gentleman-ból. Nálunk sérteni nem szégyen, de megsértetni igen. Nálunk szerény, tapintatos föllépés az alázatosság ismertető jele. Az öntudatos férfi könyökét használja és orrát magasan hordja. Egy egyedülmenő hölgyet tisztelni és szükség esetében megvédelmezni kvekkerszerű. Egy szolgát tisztelni és még a livrében is az embert látni benne nevetséges! Az csak hajlongjon mélyen és fogadjon el meghunyászkodva borralalót és gombaságokat, már a hogy gazdája szeszélye magával hozza. Mi arisztokraták vagyunk, de barbár nyers értelemben. A gavalér a lovagból származik. Legjobb ismertető jele, hogy a tömeg fölött szeret szerepelni, arra lenézni, ha csak lehetséges, annak a fejére hágni.

A gentleman a nemes ember. Méltósága olyan mint a bíróé. Ő dönti el, mi jó és mi rossz, és ő maga a jószág mintaképe. Gentlemanoknál a sértés hallatlan vétség, diszqualifikáló a sértettre nézve. A gentleman főerénye, tapintatosság, gyöngéd figyelmesség a mások érzelmeivel szemben, bármily magasan vagy alant is álljon az a másik. A gentlemanok országában már egy század óta nem párbaj

dolgoznak a hitel emelésén, a közvagyonosodás előmozdításán; természetesen abban az irányban, amint azt Bernát István kifejezte, hogy t. i. Magyarország egynegyed része zálogba van téve.

Nagyvárad másképpen áll; ennek háromnegyedrészre van zálogba téve.

Hanem vannak részvények, amelyek részvényesikkel együttesen sem tehetők zálogba.

Sajnos, hogy a nagyváradai részvénytársaságok közül csakis a pénz- és hitel-intézetek élhetnek meg, míg az iparral foglalkozók összemennek.

Legközelebb volt szerencsétlenségünk a nagy-névű Hunyady-család ügyeit szemlélni szomorú világitásban: János, László, Mátyás azzal foglalkoztak, hogy papírjaikat széltere kinálták, de hogy minő eredménnyel, arról hallgat a krónika.

A műtrágyagyár veszteséggel fejezte be működését a mult évben, az igazgatóság őszintén kijelentette, hogy felhalmozott készítményein tudadni nem tudott.

A földnek — e szerint — műtrágyára szüksége nincsen, különben vásárolná drága pénzen a termő anyagot.

A tatarosi petroleumszedő részvénytársaság, melynek tüzhelye Nagyváradon van, előbb felhagyott a petroleum-termeléssel, hogy azután aszfaltot állítson elő és itt is a már lebélyezett első részvények után kibocsátott második részvényekért csak 60 forintot ígér a dernai.

A Heilmann-féle téglagyárból téglá- és agyagáru gyárrá alakult részvénytársaság felszámolásban van. A tulajdonos Géczy Géza lett, akinek kívánjuk, hogy lendítse fel azt a gyárat, úgy mint egykor Csanak tette volt Debreczenben az István gőzmalommal.

Az áruaktár-részvénytársaság három pénzintézet pártfogása alatt dolgozik, hanem erőteljes fejlődésre jutni nem tud.

Minek szólunk még többről?

Azokról, kikről nem beszélnek, tudjuk, hogy élni akarnak és tudnak is.

Egyébiránt egy-egy részvénytársaság ügye nem a nagy közönség, hanem a részvényesek elbírálása alá tartozik, hát nem is szólunk róluk. — 6.

A saktábla mellől.

A „Hétfoi Érteítő“ számára. Irta: Regöcl (Exner) Győző.

II.

Mikor az egyik játzó meg akarja a másikat bosszantani, hát nem adja föl a már régen tartatlanná vált partit egészen a mattig. Cseleksz

joznak Ott oly kevés párbajoznak, mint a hogy az orukon gyűrüt nem hordanak.

Számtalan gavalérjaink vannak, de elenyésző csekély számú gentlemanjeink Leghíresebb gavalérjainknak, legisme több leventéinknek — csak dölyfös arcukba kell hogy tekintünk és mindjárt érezzük, mily kevés gélemanok azok. És ilyen támadni vágyó barbár társadalomban várják a barbár párbaj eltörlését? A botokud-tól, hogy letegy orr gyűrűjét, büszkeségét?

Országunk reformátora, a »legnagyobb magyar«, Széchenyi István gróf, szenvedélyes tisztelője volt az angol szokásoknak és az angol kultúrának. Sok jót hozott Angolszágból Magyarországra és a félig ciparaszotosodott lovagnépet az új civilizáció buzgóságára ébresztette. De egyre még semmi volt képes: az angol gentlemant is ideimportálni. Nagyön magas korlátok voltak a határon, a nemzeti gavalér-fogalom védőférfiai. Ámbár oly kevés nemzeti van rajta, mint azon meghonosult szokáson, hogy a szobába kőpnek. De pártolói ezen nemzeti tulajdonnak is vannak. Ha a mi gavalérjaink tapintatos gentlemanokká alakulnának, a helyett hogy dölyfösködnek és hazárdiroznak, akkor a párbaj is megszűnnék, anélkül hogy különös ákció kellene ellene. Persze akkor nem minden közönséges bolos legény tehetne szert a gavalér-becsületre egy egyszerű párbaj által; akkor több becsület lenne az országban, ezt a kérdést azonban csak unokáink fogják eldönteni.

pedig ezt abban a kicsinylő feltevésben, hogy az ellenfele még valami vastag hibát követhet el. Ez az eljárás tagadhatatlanul praktikus, a tapasztalat igazat ad neki s én keveset mondok, midőn azt állítom, hogy harmincz veszendő partiból átlag kettőt megment az illető, a ki azt praktizálja, még erősebb játzókkal szemben is. Mert nem hibás az emberi gyöngeségre számítani, de tegyük hozzá, ez a szokás viszont nem az erős embereké. Elégszer láttam gyakorolt játzókat, kik a nyert hadállásban elbizakodva, vagy azon boszankodva, hogy az ellenfél a partit még mindig föl nem adja — belelovalódtak a kudarcba; nem röstellem megvallani, hogy az ilyen kudarcból magam is kivettem az osztályrészemet. És megesett egy mestertornán, még pedig a maga korában az első sakkjátzóval, mikor az ellenfele előzékenykedve így szól hozzá: — »Igen sajnálom, édes mester, hanem ez néhány lépésre matt — és ő látta, hogy az téved, a matt nem áll s mérgesen visszafelve adta meg a lépést: — »Mit, maga paczcer, maga akar engem megmattolni?« — ebben a dühében éppen belelépett abba a mattba, a melyet, hogy miképpen kell kikerülnie, tudta, mert már előre látta s hagyta arra játszani az ellenfelét. Az én nézetem a következő. Erős játzó gyöngével szemben szégyen nélkül játszhatik a végelheletig; gyöngök ugyanezt cselekedhetik egymás között. De mindenkor lovagiaság a vesztettnek ítelt állás legelső stádiumában föladni a partit, jó játzókkal ezzel mutatják ki, hogy egymást megbecsülik s a vesztesnek megmarad az az elégtétele, hogy elegánsul tudott vesztetni: legyőzve is mester maradt, nem oszlott el feje körül a nimbusz. A ki csufosan hagyja magát lépésről-lépésre lépüfölni, elcsépelni, az végül nem egyszerűen van leverve, hanem mintegy taglóval agyonütve. Ha én hibáztam, nekem a kegyelemnyerés nem kell s a reám nézve értéktelen játékok föl szoktam adni, de ha az ellenfelemnek alkalma nyílt szépen győzni, akkor ezt bevárom s én gratulálok neki először.

Tarka fogalmak vannak elterjedve a sakkjátzásban való erősségről annak közönségében. Akinek a játéka szilárd, attól megtagadják a szellemességet, többnyire csak azt a brillirozást képesek méltányolni, amely figurák fölládozásában nyilvánul, az olyanra aztán rámondják, hogy »seniális.« Pedig ez még csak a fölszín szokott lenni, az igazi lángész sokkal mélyebben jár, sokkal terjedelmesebben lát. A legnagyobb szellemi erő a szükségyszerűkövetkezményeknek hajszálpontosságú előre látásában, az egész összekötött előnyomulás teremtő elrendezésében van. Egyes briliáns momentumok csak szemrevaló külsőségek, a melyek mögött folyik maga a tartalmas játék; az afféle gruppírozás egy valódi mesternek a kis ujjában van. Olyas e kettő viszonya, mint a szép nyelvbeli kifejezésé ahhoz, a mi maga a költészet valamely szépirodalmi műben. A ki azon a külső formán túljátszani nem tud, az a sakkozásnak csak a technikájáig vitte. Homályosak ezek a definíciók azoknak, akik a modern sakkozásnak irodalmát is nem tanulmányozták. A laikusok többnyire úgy vélekednek, hogy a ki figurát — pláne vezért! — minden látható előny nélkül lecsere, az nem szépen játszik, pedig ha értenék azokat az intenciókat, amelyek a pozícióban rejlenek, jobban megbámulnának egy ilyen egyszerűnek látszó lecsere, amelynek tőlük nem is sejtett messziségű előszámítás az igazolója, mint egy egész légió figura fölládozását valamely problémászerű matt kicsikarásáért, amelynek szellemi értéke nem több egy sikerült ötletnél. Már világos, hogy e megjegyzéssel nem azokat akartam védeni, akik a sakkozást favágásszerűen kezelik, csupán annak a néhánynak kívántam igazságot szolgáltatni, a kiknek e játékban való művészete nem talál a tömegnél méltó elismerése, mert nem oszontentatív. Ha a sakk irodalmában való jártasság általánosabb volna, akkor egy kávéházi hössel alig eshetett volna meg, hogy olyan botrányosan fölsüljön és szégyent valljon, mint azt nekem szavahihető sakkista beszélt el. Az illető közép-erősségű játzó, vagy ennél talán valamivel több; beült egy idegen kávéháza és partnert keresett; jött a hérosz és ajánkozott. Fölállítják a csatarendet, a hérosz kiteszi egyik bástyáját. »De uram, hogy adhat nekem előnyt, mikor még nem ismeri a játékot?« Kérde tőle az én játékosom. »Bizza csak rám!« felelt amaz öntelten. Elkezdik a játékot; az én ismerősömet bosszantotta a dolog s valami tíz lépésen keresztül egyebet sem tett, mint az egyik huszárával kiugratott a harmadik kockára, me gvisszalépett vele. »Hiszen ön nem tud sakkozni!« Kiáltott föl ingerülten a hérosz. »Bizza csak rám!« vágott neki vissza az én emberem. A

hérosz, hogy kipróbálja, matra állította emberünket, ez tehát kényszerült végre egy más lépés is tenni, azután hozzáfogott maga is a fejlődéshez, a rendetlenül előre tolokodott ellenséges bábokat vissza bukfenczettette s a tisztelt héroszt gyorsan le-torkolta: »Már mostan hát én adok önnek egy bástyát előnyül!« És hiába mosolygott a kávéházi ur gunyosan az első vesztést véletlenségnek deklarálva, — mert bástya-előnyt kapva nyolcz, mond: nyolcz vastag partit vesztett el. Mekkora tájékozatlanság kellett annak a tisztelt urnak az ön-hitségéhez, a ki magát kitűnő játzóknak vélte, mikor az, aki figura-előnyt kapva partit, vagy mondjuk partikat képes vesztetni, még csak sakkista számba is alig-alig vehető!

Egyes sakkjátzó melletti jelenetek mulatságos voltát persze csak sakkisták élvezhetik zamatostul. De például a minap négyen tanácskozva játszottunk egymás ellen s a dolog oly élénken ment, hogy három jelen lévő ur ember biztosított minket arról, hogy kitűnően mulattak, noha a sakkjátékhöz mégcsak nem is konyitának. — J. doktor a kezében tartogatta zsebkendőjét, majd maga elé teszi játék közben, a parti végeztével meg rendszerint a földről szedi föl, ahol a lábával taposott rajta, ezen bizony a nem szakértő is mosolyoghat.

— Erős játzó, láttam, megengedik magoknak a juxot gyöngébekek szemben, hogy lehetetlen lépést tesznek. Az illető, a kinek a rovására ez történik, nagyot bámúl, de mert hozzászólt, hogy ellenfele váratlan fordulatokkal lepi meg, többnyire nem veszi észre a tréfát s az igazságnélkül becsapódott lépés marad.

Persze ezt is csak a maga helyén lehet megtenni, gyorsan, ügyesen, leleményesen; sikerültét elősegíti az az izgatottság, hogy a dilettáns a rutinizott játékoskal szemben a fejét vesztí. Egy-matador ezt a gíbiczek mulattatására éveken át praktizálta az ő emberével szemben, máig sem vette ez azt észre, ha meg nem mondják neki, a mikor aztán erősen megaprehendáls az lett a furcsa czen-tul, hogy tette legyen nemes ellenfele a legszabályosabb lépést is, ő nem akarta elfogadni s gyakran vitatta, hogy az a báb itten állt és nem ottan következésképp, nem léphet úgy, hanem csak így. Még tovább ment egy viczes sakkista ismerősöm egyik előnyadásos, úgy nevezett »heczipárti«-jában, helyzetet már igen szorongatott volt, jobbról-balról matt fenyegette, most észrevétlenül elkaparintotta a már kiütött figurák közül a saját vezért, a sakk-tábla egyik sarkából elvágatott vele a másik sarokba s egy hatalmas koppantással mattot jelentett elképedt partnerének, a ki megrezzen ülőhelyén, mintha villámszíkra ütötte volna meg, de hogy vette észre a bravurstílit: a bravurtól nem látta a stílit! — Az se volt utolsó jelenet. K. ur kiütötte volna ellenfelének az egyedüli figuráját s az valószínűleg rögtön föladta volna a partit, ő azonban nem akart vele ily kurtán végezni. — No hadd lásson B. ur most egy szép lépést! — fordult a nyugodtan pipáló gíbiczhez nagy oszontentációval és csinált egyet, amely az első pillantásra szellemes volt, de a második tekintetre kézzel fogható ostobaság, a melyért szerencsésen el is vesztette a játékot. Fölsülés volt biz e, még pedig a javából, a kivel az ilyen megcsik, a keserű ize a nyelvéen marad egy pár hétig. — Olyankor a híreket is akad, aki megtréfálja. R. sakkmester áldozatok árán matthálózatokba fonta K.-t, a híresebb mestert, egy komplikált állású játszmában, végre tett egy lépést hosszas gondolkodásra s egyidejűleg mattot jelentett hét lépésben. K. mester nézte, nézte erősen, aztán összedöntötte a figurákat annak jeléül, hogy a szellemes mattot minden variánsban látja. Másnap félre hívja őt R. s megsugja neki, hogy bizony nem volt az tegnap matt, nézze csak meg még egyszer jobban. Persze akkor már a győzelem díja R.-nak a zsebében volt, K.-nak, meg igen kétséges elégtétele lehetett volna a dolog publikálásában, az eset mégis köztudomású lett. Furcsaságokat művelt az izgatottság nem egy sakkistával. Tudvalévő játékszabály, hogy ha az ellenfél képtelen lépést tesz is, nekem jogom van követelni, hogy az megmaradjon. Egyik mesternek a játszmája a másik erős játzóval szemben már igen rosszul állott, a min való örömeben az igen izgatott volt s ezen izgatottságában ellenfelének a bástyájával ütötte a magát s így adott mattot magamagának úgy, hogy az ellenfél csak rámutatott a történet lépésre s teljes flegmával helybenhagyva odamondta: »matt!« — Ismeretes, hogy a középnek, az úgynevezett centrumnak a gyalogok által való megtartása igen fontos szokott lenni a parti eldőlésére nézve. F. megtette azt, hogy egyik középgyalogjával kiütötte a maga másik gyalogját s

mikor ellenfele ráadásul még e megmaradtat is kiütötte s ő látta, hogy a középben egy gyalogja sincs, fölkiáltott. »No én tisztára odaajándékoz-tam középgyalogjaimat!« — de nem tudta, hogy szó szerint igazat mond. — A sánczolás igen egyszerű művelet: az ember bástyáját a királya mellé állítja s a királyt a bástya másik oldalára; de B. ur ezt izgatottan s szórakozottan nem így csinálta; a partner mosolyog és figyelmezteti: »nem jól van!« — B. ur fordít a dolgon és megint nem jól csinálja, mire a partner kacagni kezd s ekkor B. ur restelkedésében és zavarában bástyáját a feje tetejére állítja. Nem hinném el, hogy megtörtént, ha nem láttam volna; bele is fájt az oldalam a nevetésbe.

Számos jegyzetem van összeírva a sabbtábla mellől, komikus epizódok és humoros jelenetek, a mi velem történt s a mit másokon tapasztaltam. Van még egy-két idevágó thémám, a melyeket nem szeretnék csak úgy egészen futtában kitalálni, hanem inkább gondolkozva megvilágítani; azokat tehát máskorra hagyom. Egységes kompozícióba úgy is bajos volna azt foglalni, a mi tárgyamnál tarkán-barkán kínálkozik az elbeszélgetésre.

A középkor lovagideálja, Tristán, befejezett tökéletességű sakkjátzó is a mondában; talán nem ártana, ha a közvélekedés effélet megkivánná napjaink modern hőseitől is. Tetszenek nekem a kedves öreg urak, a kiknek egész világuk a sakk-tábla. S meghatott vele egy vén sakkista, mikor egyik játszmája befejeztével ezt mondta nekem: Láss, uram, így sakkozgatunk mi könnyedén, tréfálva... észrevétlenül belevénülünk s addig bohóskodunk, mulatunk a sakk-táblán, míg egyszerre csak — vége szakad a játéknak!

Uj ékszer-üzlet a Fő-utczán

Weisz Ignác és fia özög

üzlethelyiséget változtatott.

Kitűnő órák, ékszerek és drágakövek

raktára

a Bertsey-féle üzlethelyiségben a Fő-utczán.

Az üzlet február hó 16-án nyílt meg.

A legszolidabb árak és előzékeny kiszolgálás.

Hogy lát, aki nem hisz.

— Husvét előtt. —

Az új, friss tavasz áttört a sivár halálra, s mint valami szezeleye szép asszony könyvével, mosolyával megolvastotta a jégszívű tél dermedt, fagyos könyvét. Puhá, bár onyos lehelletére összetört a vizek érzésetlen kérge, s azok egyszerre tuláradnak, kitörnek partjaik közül, mint az elszibba it szívek a lelke-edéstől, a pirkadó reményektől. Nyomain kiseked az élet, az ordas, letarolt földet milliómával lepi el a hóvirágok fehér pettyei.

Az életetett élet tamadása mindenütt! Husvét előtt vagyunk!

„Virág-vasárnap“ búsan hervadt már a Megváltó üres sírjára. Itt a husvét, a föltamadás!

A meghalt Isten föltamadása! Olyan bántó ellentmondás van ebben. Az Isten nem halhatott meg (csak az öreg Nitt Tóbiás álmában) s nem támadhatott föl, mert előbb meg kellett volna halnia.

Hát az Isten is csak szerepet, csak színt játszott a keresztalálal?...!

Hát annak a pápának, a ki erre: „Mundus vult decipi“ — azt válaszolta: „Decipiatur ergo!“ — ő: az Isten adta volna a példát?

Hát az egész nagyszerű feltámadás, az Apokalipszis fenséges csodái, a mikben valamikor az én gyermekképzelmeknek egész magasztossága, lelkesültsége összpontosul és kisugárzott, mi d csak üres szemfényvesztés?...!

Decipiatur mundus!...!

Az isteni tökéletesség is az alakoskodásban tetőznék mint miénk?...!

„Hát illeik-e ilyen a gastjánhoz e játék!“ Nem tudom, melyiknek a mértéke hamis: a ózan észé-e, vagy a rajngásé, de a kettő sehoggy sem vág össze.

Aztán meg mire való a föltamadás?...!

Az istenségnek, hogy felültesse vele a jöhíszemű tétova viágot; az emberiségnek, hogy reményével megédesítse az élet legkecsübb orvoságát: a halált. A becsülletes, vakbuzgó filiszter talán meg se tudna halni, ha meg nem bíznék a föltamadásban.

Anyit, de anyit felpanaszolunk az életnek, s mégis úgy távozzuk b. lőle, hogy ismét visszatérünk.

Aztán meg mi is az a feltámadás?

Sehgy sem tudom eldönteni: maga a fogalom abszurdum-e, vagy az értelmezése?

Hiszen az enyésző test „résztelvezve” száz meg száz alakban támad fel megint, s mint Hamlet mondja: „A király teste körutat tesz a koldus bendőjén által.” A lélek-vándorlás tana keleti fantazmagória, de a „testvándorlás tana” az anyag törvénye.

A lélek nem hal meg, tehát nem kell feltámadnia. De mi is történnék akkor, ha az emberi nemnek minden individiuma feltámadna?

Most is sokan vagyunk, hát még ha számuk egyszerre a tízezredik hatványra szökkenne föl! Tíz-ezer világon sem férnénk el.

Husvét előtt vagyunk!

El-elnézem a támadás fényes procezzusát, ezt az üres hókusz-pókúzt, mely holt rituálissá párolja le a nagy-nagy eszmét.

Tolongó, zagyva néptömeg hullámszik köröskörül. Világos, tavaszi ruhába öltözött lányok szoronganak itt is, ott is; rá sem ügyelnek erre a sok szinpadias czertemoniára. Nem láttni, hanem láttatni jöttek ők ide. Hány sovár tekintet tapad ezekre a világos felöltökre!

Mintha a női hiúság s a vágy adna itten titkos rendez-vous-t egymásnak.

Hát mire való ezeknek a feltámadás? . . .

Mennyi álarcozkodás, milyen hazug, vagy mondva-csinált áhitat minden arcon.

Az alkony-ég arcát élénk, haragos-vörös szin futotta le. Mintha ezek miatt pirulna! . . .

Mire való a megváltás, a feltámadás? . . .

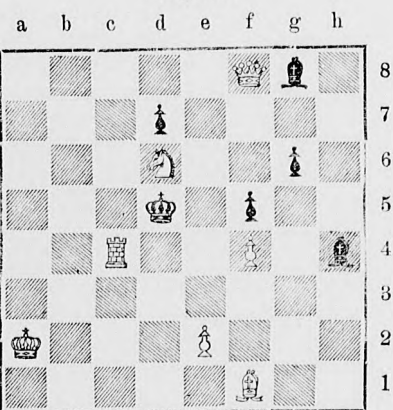
IFJ. ULLMANN IZIDOR
fűszerkereskedésében
(Nagypiacz-tér, kereskedelmi-palota)
az összes fűszer áruk
ugy nagyban mint kicsinyben a legjutányosabb árban szerezhetők be.

Heti sakkszemle.

Rovatvezető: **Gesztesi Ödön.**

17. feladvány.

Onitiu Valértól
Szegeden.

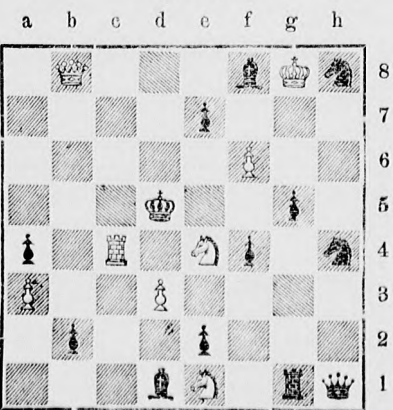
Világos

indul s a 2-ik lépésre mattot ad.

18. feladvány

Pradignat E.-től
Montpontban.

(A „Münchener Neuesten Nachrichten” pályadíjnyertes feladványa.)

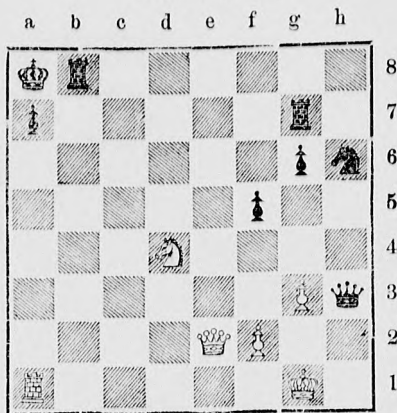

Világos

indul s a 3-ik lépésre mattot ad.

10. sz. végjáték.

Sötét: N. N.

Világos: **Rottenberg Bela.**

Fenti hadállás egy a nagybecskereki sakkörben váltott előnyadados játszmából való. Világos volt lépésen s a következő érdekes módon nyert:

- Világos: Sötét:
1. V e2-a2 H h6-g4
 2. V a2-d5+ B b8-b7
 3. B a1 : a7+! K a8 : a7
 4. V d5-a5+ K e7-b8
 5. H d4-c6+! K b8-c8
 6. V a5-d8+ matt.

26. játszma.

Hastings, Queens-hotel, 1895. aug. hó.

Szabálytalan megnyitás.

- Világos: Sötét:
- Bird H. E. Maróczy Géza.
1. e2-e4 e7-e6
 2. H g1-f3 d7-d5
 3. F f1-d3*) H g8-f6
 4. e4-e5 H f6-d7
 5. e2-e3 c7-c5
 6. F d3-c2 H b8-c6

*) Bird kedvez lépése.

„Nem akartam magam a d5-d4-re előálló bonyodalomba vinni, bár kétségtelenül jobb játékom lett volna” jegyzi meg Maróczy ur e helyen. És tényleg 7. e3 : d4, e5 : d4 8. H f3 : d4, H d7 : e5 után sötétnek szabadabb játéka van.

7. d2-d4 F f8-e7
8. h2-h3 a7-a6
9. F c1-e3 b7-b5
10. b2-b3 F e8-b7
11. H b1-d2 e5 : d4
12. c3 : d4 0-0
13. h3-h4 f7-f6

Sötét teljesen ki lévén fejlődve, könnyen parirozhatja a támadást, amit az öreg Bird nagy furfanggal vezet.

14. V d1-b1 f6 : e5

(Sötét játékmódorának megfelelőleg nem óhajtott sokáig védekezni, különben h7-h6-ot húzta volna, a mi szintén kielégítő folytatás. A játszma most következő része rendkívül érdekes. A támadás s ezzel szemben a védelem s ellentámadás valóban mintaszerűen van vezetve. r. v.)

15. F e2 : h7+ K g8-h8
16. H f3-g5 B f8-f6!

Egyedüli lépés. Nemesak H e6 : fenyegetett, hanem F g8! is V h7-el kapcsolatban.

17. V b1-d1 V d8-e8!
18. h4-h5 e5 : d4
19. F h7-g6 V e8-f8!
20. H g5-h7

„A hadállás alapos tanulmányozása után kitűnik, hogy itt világosnak egyetlen lépése volt h6, mire minden valószínűség szerint örökös sakkal döntetlené teheti a játékot” jegyzi meg Maróczy ur. Mi azonban azt hisszük, hogy sötétnek ez esetben is nyernie kell. Pl. 20. h5-h6, B f6 : g6, 21. h6 : g7+, K h8 : g7, 22. B h1 h7+, K g7-g8, 23. V d1-h5, V f8 f6! 24. B h6-h8+, V f6 : h8, 25. V b5 : g6+, V h8-g7, 26. V g6 : e6+, K g8-f8, 27. V e6 : d7, F e7 : g5 28. V d7 : g7+ K f8 : g7 és sötét nyer.

20. d4 : e3!!

E pompás vezéraldozatot világos kihagyta a számításból, midőn 20-ik lépését megtette.

21. H h7 : f8 e3 : d2+
22. K e1-f1*) B a8 : f8

(V d1 : d2-re F b4 következik, K e1 : d2-re pedig 22. . . . B f6 : f2+ K d2-e1 [K e1? F a3+ stb.] B a8 : f8, 24. a2-a3! H c6-b4! és sötét nyer r. v.)

23. f2-f3 H d7-e5
 24. V d1 : d2 H e5 : f3!!
- (Mélto befejezése e remek játszmának r. v.)
25. g2 : f3 B f8 : f3+
 26. K g1-g2 F e7-b4!
 27. V d2-c1 B f3-f2+
 28. K g2-g1 H c6-d4
 29. F g6-d3 F b4-d2!
 30. V c1-c5 F d2-e3!

Világos föladja.

(Megjegyzések részben Maróczytól.) Lehetetlen, hogy elragadtatásunknak ne adjunk kifejezést, midőn e játszmát végigéltéztük, mely fényes bizonyítéka Maróczy ur kiváló tehetségének, melylyel, azt hisszük, sok dicsőséget fog még a magyar sakkozásnak szerezni. A játszma befejezése élénken emlékeztet a Steinitz-Csigorin-féle kábelverseny 2-ik (két huszár védelem) játszmájára.

27. játszma.

Tornallya, 1896. márcz. 9.

A két huszár védelme.

- Világos: Sötét:
- Blitz Géza. Dr. Kálniczky Géza.
1. e2-e4 e7-e5
 2. H g1-f3 H b8-c6
 3. F f1-c4 H g8-f6
 4. d2-d3*) F f8-e5

*) Itt rendszeren H f3-g5 szokott történni, vagy d2-d4. A tett lépéssel világos a giuco pianó megnyitás egyik változatába megy át.

5. 0-0 d7-d6
6. H b1-c3*) F c8-g4

*) Itt F e3 volt a helyes lépés.

7. h2-h3 F g4-h5
8. H c3-a4 H c6-d4!
9. g2-g4? H f6 : g4!
10. h3 : g4 F h5 : g4
11. F c4 : f7+ K e8-f8

K e8 : f7-re 12. H f3 : e5+ következik s azután V d1 : g4 és világos jól áll.

12. H f3 : d4 V d8-h4!

Sötét erőteljesen játszik, F g4 : d1 nem jó lett volna. Pl. 13. H d4 : e6+, K f8-f7 14. H e6 : d8+, B a8 : d8 15. B f1 : d1 és világos nyer.

13. H d4-e6+ K f8 : f7
14. H e6-g5+ K f7-e8
15. V d1-d2*) h7-h6

*) Világosnak nincs már meg a kellő védelme. H g5-f3-ra V h4 g3+ következik és sötét nyer.

16. H a4 : c5 h6 : g5
17. f2-f3 F g4 : f3!
18. B f1 : f3 V h4-h1-
19. K g1-f2 B h8-h2-
20. K f2-e3 B h2 : d2

Ha sötét 17-ik lépése helyett azonnal V h1-gyel folytatja most B h2 : d2 nem történhetik B f1 : h1 miatt.

21. F e1 : d2 V h1 : a1
22. H c5-e6 V h1-g1-
23. K e3 e2 V g1-g2-
24. K e2-e3 g5-g4!
25. B f3-f2*) V g2-g1

*) A további erőfeszítés czéltalan. Világos bátran feladhatná.

26. K e3-e2 K e8-e7
27. F d2-e3*) K e7 : e6

Utolsó kísérlet.

28. B f2-f6- K e6 : f6
29. F e3 : g1 K f6-g5

és sötét nyer.

Megfejtések.

13. feladvány

Huszár A-tól Nagyváradon.

1. F f3-g2, F a8-f3, 2. F g3-h4-, K g5 : h4, 3. H d4 : f3- matt.
1. . . . , F a8 : g2, 2. f2-f4- K g5 : f6, 3. F g3-h4- matt.
1. . . . d6-d5 2. F g3-h4- stb.

Csinos kis probléma, melyben különösen a feladványszerű első lépés és a mattállások tisztasága érdemelnek figyelmet.

14. feladvány

Marin D. V. től.

- (A „Brighton Society” pályadíjnyertes feladványa.)
1. H e6-f4.

9. végjáték.

1. II f4—e2—
 2. K g1—h1 V c7 : h2—
 3. K h1 : h2 B d5—h5— matt.

Meglepő befejezés!

Sakk-hírek.

Mult számunk vezércikkének nagy terjedelme miatt a rovat többi része elmaradt, a mit — úgy hiszszük — e számban helyrehozhatunk. Különösen a Bird—Maróczy-féle játszmaára hívjuk föl olvasóink figyelmét.

A milleniumi sakk-versenyt rendező bizottság megtette az első lépést, hogy e ránk nézve fontos torna valósuljon. Minden jelentékenyebb vidéki központhoz egy bizottsági tagot választott, kinek felelőse lesz a budapestiekkel egyetértve a versenyt előkészíteni. A tagok a következő felhívást kapták kézhez:

Nemzetközi sakk-verseny bizottság Budapestén, István főherceg szálloda.

Midőn hazánk ezeréves fennállásának évfordulóján politikai, társadalmi, gazdasági és kulturális téren minden ünnepel, a tudományok, művészetek és sportok minden ága bemutatja haladását, a nemzeti sakkjáték hívei sem mulaszthatják el, hogy a milleniumi ünnepségek alkalmával kedvenc szellemi sportjukat, ahhoz méltó díszben, ország-világ előtt be ne mutassák.

A kulturnemzetek már a század közepe óta nemzetközi versenyek rendezésével áldoznak a sakkjátéknak, elérkezett az idő és alkalom, hogy e téren magyar hazánk is megtegye kötelességét.

Folyó évi október hónapban a kiállítás területén, az ünnepélyek csarnokában nemzetközi versenyt rendezünk.

Nagy feladat, de meg kell oldanunk fényesen, a magyar név nimbusához méltóan!

A verseny legyen nagyszabású, annak díszessége s az ismert magyar vendég szeretet vonzó ereje gyűjtse egybe a világ előharczóit, hogy az első magyar nemzetközi sakk-torna a sakkjáték világtörténelmében örök emlékeztető maradjon!

Örömmel van szerencsénk Urasággal tudatni, hogy a verseny előkészítő bizottsága azon kiválóbb szerep folytán, melyet Uraságod hazánk sakkhívei közt elfoglal, Uraságodat az országos rendező bizottságba beválasztotta, nem kételkedvén, hogy saját hatáskörében, minden telhető módon, kész velünk együtt a nagy cél érdekében küzdeni.

Körleveleink, valamint a hírlapok révén megjelenő közleményeink tájékoztatni fogják Uraságodat a teendőik részleteiről, s ez alkalommal első kérelmünk oda irányul, hogy az ügy érdekében ismerősei között, esetleg az ottani társaskörökben és helyi hírlapokban terveinket megismertetni, azok számára figyelmet és hangulatot ébreszteni sziveskedjék.

Budapest, 1896. márczius hó.

Hazafias üdvözléssel:

Fleissig Sándor. * Hoffer Márton.

A Steinitz-Schiffers-féle matche már meglehetősen előrehaladt a mennyiben eddig a felek 7 partiet váltottak. Eredmény: Schiffers 4, Steinitz 4.

Kemény Emil hazánkba, ki jelenleg Philadelphiában tartózkodik, Showalter első rangú amerikai mestert matche hirta ki. Tét 750 dollár, győztes, aki hamarabb nyer 7 partiet, illetve 10-et azon esetben, ha mindketten 6 point-t érnek el, azonban 9-9 nyert játszmanál döntetlen a match. Mostani állás: Kemény 1½, Showalter 3½.

Üzenetek.

Többeknek. Mult számunkban közölt vezércikket Huszár A. ur írta. Az ügy sürgőssége folytán kénytelenek voltunk a rovat többi részét elhagyni. Reméljük a mai szám kárpótolja önöket.

O. V. (Szeged.) Feladványát megkaptuk s besoroztuk. Igéretét köszönettel fogadjuk s számítunk rá. Üdvözlét.

P. J. (Miskolc.) A lappeldán okát megkapta-e?

M. S. (Budapest.) Legközelebb levél megy.

Fel első szerkesztő és lapfőnököse: **Sarkadi Ignác**
 Főmunkatárs: **Rácz Mihály.**

N y i l t t é r.

1195—1896. szám.

Pályázati hirdetés.

Hivatkozással az alulírott kereskedelmi és iparkamarának f. évi márczius hó 14-én kelt 894. számú pályázati hirdetésére, van szerencsénk

az érdekelteket pótlólag értesíteni, hogy a keresk. m. kir. miniszter ur 20653—1896. számú leirata értelmében, a „Pesti magyar kereskedelmi bank“ által alapított 675 frt utazási ösztöndíjra külömbőség nélkül minden felső kereskedelmi iskola végzett növendékei is pályázhatnak.

Nagyvárad, 1896. április hó 4-én.

A nagyvárad kereskedelmi és iparkamara:
Janky József s. k., Dr. Sarkadi Lajos s. k.,
 elnökök.

NEULÄNDER és WEISZ
 férfi-szabók
 Nagyvárad, Zöldfa-u., Glücksmann Ármán üzletével szemben.
 Tavaszi idényre legújabb bel- és külföldi **ruhászöveiteink** megérkeztek. Legújabb divatu szabászat, olcsó és izlées kiállításról elismert szolid és jó hírnevünk kellő biztositókat nyújt.

EZÜST SZILÁGYI GÉZA EZÜST
ÉREM. ÉREM
 mű-órák, látszerész és ékszerész
 Nagyvárad, Kossuth (Sas)-utca 2. szám.

Olcsó bevásárlási forrás!
 Mindenféle **zseb-, fali-, álló- és ébresztő-órák,** valamint **arany és ezüst ékszer, szemüvegek és színházi látesövek.**
 Óra-javítások elvállaltatnak s azok pontosan s jó készítettnek.
 Ugy az eladott, mint javított órák rendes és jól járassukért kezesség vállaltatik.

Gazdaközönség figyelmébe.
 Van szerencsém a t. gazdaközönség tudomására juttatni, hogy a legjobb minőségű, hatóságilag megvizsgált és ölmázrolt zsákokban elhelyezett valódi oberndorfi, queölinburgi, mamuth, olajboyó sat. **répamagokat,** valamint valódi er-deti arankamentes **francia és belföldi luczerna** és egy-b vetőmagvak a csiraképeség jótállása mellett, jutányos aron és kedvező feltételek mellett nálam kaphatók.

Tisztelettel 393
Böszörményi Lipót
 Nagyvárad, Kossuth Lajos-utca, Biharm. takarékpénztári épület.

KLEIN M.
 ékszer- és óra raktára,
 Nagyvárad, Kossuth-utca.
 Alkalmi vétel
 mindennemű **ékszer, ezüst, arany, nickel s fali inga órákban.**
 Aranygyűrűk (14 karátos)
 2 frttól feljebb.

Van szerencsém a n. é. közönséget értesíteni, hogy **Nagyváradon, a Szt.-László-téren** fennállott **Hönisberg N. F.**

fűszer-, csemege- és borkereskedést a „Fehér kutyához“ megvettem és azt

BODÓ IMRE
 bejegyzett cég alatt tovább fogom vezetni.
 A n. é. közönség szives figyelmébe ajánlom **fűszer- és csemege-árak, sajtok, hideg felvágottak, valódi francia pezsgők és Cognac** Chinai orosz theák, tea-kenyér, déli gyümölcsök, kertészeti és mezőgazdasági **czikkok** nagy raktárát.
 Mindenféle ásvány- és gyógyviz kapható. Jutányos és pontos kiszolgálást előre is biztositva, maradok
 kiváló tisztelettel
BODÓ IMRE.

Legjobb
bajor-féle sör
 sötét és világos minőségben
 márczius 15-től kezdve
nagy üveg 13 krért
 kapható:
Steiner M. Albert-nél
 N. Piac-tér (Knapp-ház.)
 Vidéki megrendelések az adó leszámitása mellett gyorsan és pontosan eszközöltetnek.
 372

Gazdálkodók, vendéglősök, szatócsok és kimérők szives figyelmébe!
 Van szerencsém értesíteni, hogy a már 12 év óta fennálló **rum- és likör-gyáramat** f. évi márczius 1-től

szesz- és pálinka-nagykereskedéssel kibővítettem.
 A pénzügyigazgatóságtól nyert engedély folytán abban a kellemes helyzetben vagyok, hogy 100 literen felüli mennyiséget — tetszés szerint összeállítva, szesz-, közönséges- és gyümölcs-pálinka, — ugyszintén minden fele szesz-különlegességekből. **regale és fogyasztási adómentesen** a legjutányosabb napi árban kiszolgáltathatok.
 Raktáram: Szent-László-tér (Zsiga-fundatio épület 250. sz. iroda: fiok-üzeti helyiségemben, Kert-utca sarkán, hol mindennemű különlegességeket kis mértékben árusítok.
 Tisztelettel
Weisz Náthán.
 Telefon-összeköttetés!

Gazdálkodók figyelmébe!
 Az 1888. XXXV. italmérési törvényzikk 5. §-a szerint a mezőgazdasággal foglalkozók 100 ltr. mennyiségű pálinkát cselédjük és munkásaik részére **regalia-adó** mentesen beszereshetik és saját jogosított helyi regale-bérlőjének sem fizetendő meg a regalia-adó, erre külön pénzügyigazgatósági engedély szükséges, melynek beszerzésére bővebb felvilágosítást szivesen nyújtok tisztelt vevőimnek.
 336

Blousok, Gyermek-ruhák és felöltők, Napernyők

feltűnő szépek kaphatók

Freyberger A.

nagy kézimunka
kereskedésében
Nagyváradon.

WEINSTOCK, SPITZ, GRÜNBERGER

első nagyváradi szoba-, czég-, czimfestő- és mázoló-társaság

Fő-utca, a Széchenyi-szálloda épületben. **NAGYVÁRAD,** Fő-utca, a Széchenyi-szálloda épületben.

A mai kor igényeinek megfelelő

festészeti műterem.

Szoba-, czég-, czimfestő- és mázolási munkák
elvégeztetnek.

Templomok, termek, kávéházak és magánlakok fe tésénél
művészies kivitelű márvány-utánezatokot és aranyozásokat
állitunk elő.

**Különlegességek üveg-czégtaáblákban
és czimfestésekben.**

Különféle feliratok és festmények fal, vászon, fa- és bádög-
lemezekre.

Czimerek festése, zászlók és szalagfeliratok, e szakhoz tar-
tozó összes díszítési munkálatok.

Tapeta és papír-maché raktár.

*Kész olajban festett czimerek kaphatók
és kölcsön adatnak.*

Minták és vázlatok kívánatra díjmentesen.

Vidéki megrendelések pontosan teljesítetnek.

A legolcsóbb és legjobb

festék-áru

nagykereskedés.

*Az anyag tartósságáért, tisztaságáért kezes-
séget vállalunk.*

Száraz és saját készítményű tisztán kezelt, olajban tört
festékek, kitűnő minőségű

szobapadló-fénymázak, angol lakkok,
kenczék (firniss).

Legjobb fajta ecsetek, aranyozó kellékek,
házi kezeléshez szükséges anyagok,

kellő utasítással, színvegyítések tetszés szerint.

Tisztelettel

Weinstock, Spitz, Grünberger.

LEITNER MÁRTON

ruha- és divat- és kövídáru kereskedése Nagyváradon, Zöldfa-ú. (Zöldfa kapuja mellett)

1.85 krért egy teljes ruha divatos szövethöl.

25 krért elegáns dupla széles női szövök.

40 krért legfinomabb tiszta gyapju női szövök.

67 krért 130 cm. szélességű angol kelmék.

50 krtól 1 frtig gyász és divat kelmék.

15 krért legujabb jó mosó kartonok.

25 krért valódi Cosmanosi Volók.

28 krért czérna ajour és Plissé Saphirek.

30 krért legujabb francia Atlas Satinok.

27 krért Piquetek minden színben.

A Mileniumra.

4 f tért 30 rőf kitűnő jó czérna vászon.

4 frt 50 krért 30 rőf női ingekre való vászon.

3 frt 95 krért 32 rőf lábravaló és lepedő vászon.

7 frtért egy szélességű lepedő vászon.

4 frt 50 krért kitűnő jó Schiffonok.

4 frt 90 krért legfinomabb Cretton.

5 frtért 30 rőf szintartó czérna Kanavász.

8 frt 40 krért 30 rőf Brocat Gradli ág.huzatra.

3 frtért egy Damaska Garnitur.

2 frt 80 krért 12 drb Damaska Törülkőző.

A Mileniumra.

1 frt 45 krért egy divatos Kávés Teríték.

1 frt 30 krért egy ablak Touniss Függyöny.

5 frt 25 krért egy Bourett Garnitur.

1 frtől 1 frt 80 krig legfinomabb férfi ingek.

65 krtól 1 frt 25 krig legfinomabb női ingek.

Nagy raktár Paplan, Madracz, Futó és kész
Szönyegekben.

Ruhakellékek és díszek nagy választékban.

Legfinomabb selymek blouse és ruhákra
nagy választékban.

Gyors, pontos és olcsó kiszolgálás!

LEBOVITS RUDOLF és Társa

férfi-szabó üzlete

Nagyvárad, Olaszi, főutca, Bartsch-palotával szemben.

A tavaszi idényre

nagy választéku ruha-szövet raktárt

rendeztünk be

384

Elegáns szabás és legjobb kivitelről
t. megrendelőinket előre is biztosítjuk.

Gyors, pontos és olcsó kiszolgálás!

Stern Lipót

férfi-szabó

Nagyvárad, főutca, Bazár-szoros.

Tavaszi idényre

legújabb divatu
szövetek

gazdag választékban.

A mai kornak megfelelően berendezett

régi jó hírnevű üzletét

ajánlja a t. közönségnek.

A millenniumot

tekintetbe véve

kizárólag

kész női felöltő-áruházamat

oly nagy választékkal láttam el és gyári szabott áruim oly

olcsók,

hogy bármely fővárosi czéggel versenyezhetek.

Nemes Mihály

N.-Várad, Lévy Palota Köröspart Corso.

Vidéki megrendelések gyorsan és pontosan eszközöltetnek.

Ujdonságok! Különlegességek!

A közeledő tavaszi idényre már megérkeztek

különlegességek

férfi-, női- és gyermekcipőkben

STERN GYULA czégnél

Nagyvárad, Zöldfa-utca

az „ARANY CSIZMÁHOZ“,

a hol is a nagyrebecsült vevőközönségnek
legjobb alkalma nyílik ebbeli szükségleteit a
legnagyobb választékban a legjutányosabb
áron beszerezhetni.

A n. é. közönség becses tájékoztására van
szerenésém a legdivatosabb czikkéknek árait
a következőkben feltüntetni:

alacsony szárú (angol) női fűzős czipő	3.25
„ „ „ gombos	3.50
„ „ „ sárga Bergsteiger	3. —
„ „ „ gombos	3.25
„ „ „ lag fűzős	5. —
„ „ „ gombos	5.25

Együttal a n. é. közönség b. tudomására
hozom, miszerint férfi- és gyermek-
kalap-raktáramat a mai kor igényei-
nek megfelelőleg rendeztem be.

Magamat b. pártfogásába ajánlván, vagyok
tisztelettel Stern Gyula.

Ujdonságok! Különlegességek!

Vidéki megrendelések gyorsan és pontosan eszközöltetnek.

Első n.-váradai műszaki szappangyár.

Palkovics Fülöp és Társa N.-Várad.

Gyártelep: Rózsa-utca 100/2, a tűzoltó laktanyával
szemben.

Iroda: Pecze-utca, Günsberger-ház.

Telefon-összeköttetés.

Tisztelettel értesítjük a kereskedő urakat, hogy
az iparhatóság gyártmányunkat kiküldött vegyész-
által megvizsgáltatván. 8368/95. sz. a. hivatalosan
igazolta, hogy mi az

Első n.-váradai műszaki szappangyár

czímet jogosan használhatjuk.

Gyártmányunk csakis vegytiszta zsira-
dékot tartalmaz, ment minden károsanyag-
tól, ezért szaporább és legolcsóbb

Gyárunk kitűnő berendezése folytán bármily
tömeges megrendelésnek képesek vagyunk megfelelni.

Gyors, pontos és lelkiismeretes kiszolgálást biz-
tosítva, kérjük a kereskedő urak b. pártfogását és
jegyzünk kiváló tisztelettel

Első nagyváradai műszaki szappangyár.

PALKOVICS FÜLÖP és TÁRSA.

Erődi H. czukrászata

Nagyvárad, Fő-utca

elvállal és pontosan teljesít úgy helybeli, mint
vidéki mindenféle szakmájába vágó megrendelé-
seket mérsékelt árak mellett.

Vidéki küldemények gondos csomagolás és
pontos szétküldés következtében, rendes időben
és sértetlen állapotban érkeznek.

Ugyanott húsvéti czukor- és selyem disz-
tojások 3 krtól 10 frtig kaphatók.

Czukrászdámban egy szolid leány el-
sőtől felvétetik.

ROTH H. ÁRMIN férfi-szabó üzlete.

Van szerenésém a t. közönség becses tudomására hozni, hogy Sz.-László-
téren, a Nagyvárad Takarékpénztár épületében egy a mai kornak
megfelelő

férfi-szabó üzletet

rendeztem be, s azt a legújabb divatu s csakis kiváló minőségű szöve-
tekkel szereltem fel.

Külföldi és hazai elsőrangú szabó-üzletekben szerzett tapasztalataim ké-
pesítenek arra, hogy a legkényesebb igényeknek megfelelhettek.

Pontos kiszolgálás, lehető jutányos árak lesznek főbb irányelveim, hogy

t. megrendelőim megrendelését kiérdemljem.

B. pártfogásukat kérve, vagyok

tisztelettel

ROTH H. ÁRMIN.

Uj férfi-szabó üzlet a Szent-László-téren.

SZANDICZ ADOLF

női divatáru-háza

Bémer tér. NAGYVÁRAD. Bémer tér.

Női konfekció gazdag választékban.

Valódi párisi és berlini modellek.

Ruhakelmék nagy raktára a legolcsóbbtól a legfinomabb minőségben.

Vásznak és asztalneműekben

egyedüli raktára

az Oberleitner E. és fiai császár és kir. szabadalmazott vászon-gyárnak.

Szőnyegek, napernyők, férfi-divatban különlegességek.

Kivánatra árjegyzékek vagy minták bérmentve megküldetnek.

Tisztelettel jelentjük, miszerint a legujabb divatu
Tavaszi-nyári női ruha-szövetek és selyem kelmék,

jól mosható

Creton-, Toile-, Satin-, Zephir és ruhavásznak

már megérkeztek, ugyszintén

Ujdonságok

napernyőkben, virágokban és pipere-czikkekben,

továbbá

férfi nyakkendők, férfi-ingek, selyem, satin és creppe-szövetből,

melyeket tisztelt vevőink és a n. é. közönség becses figyelmébe ajánlunk.

Kiváló tisztelettel

KUNZ JÓZSEF és TÁRSA

Nagyvárad, Szent László-tér.

Legelőnyösebben vásárolhatni

szolid és izléses

uri-, fiu- és gyermek-ruhát

szabott árak mellett

NEUMANN M.

cégnél

Nagyvárad, csakis Kiskidfő (Lévay-ház.)

RAKTÁRAK:

Budapest, Arad, Debreczen, Temesvár, Fiume, Ujvidék,
Zágráb, Belgrád, Serajevo, Trieszt, Nisch, Sofia stb.

Szép fenyőfák

ugyszintén

mindenféle disz-fa és bokrok,

továbbá

20,000 drb egy és két éves rózsza

igen mérsékelt áron kapható

Nagyváradon, a Rhédey-kerti
faiskolában.

40

Közgyűlés.

**A „Hunyady“ gőzmalomipar rész-
vénytársaság Nagyváradon**

a f. évi márczius hó 11-ikére meghirdetett
közgyűlés határozatképtelensége folytán f.
évi **ápril hó 8-ik napján d. u. 3**
órákor a László-telepen levő irodahelyi-
ségben

közgyűlést

tart, amelyre a t. részvényesek meg-
hivatnak.

A tárgysorozat, mely a márczius hó
11-iki közgyűlés meghirdetett tárgysorozá-
tával ugyanazonos, a következő:

1. Az igazgatóság évi jelentése.
2. Évi zárszámadások és mérleg előterjesz-
tése.
3. Felügyelő bizottsági jelentés a zárszám-
adások és mérleg tárgyában.
4. Igazgatósági jelentés és indítvány a rész-
vénytőkének elsőbbségi részvények kibocsátása
által leendő felemelése és a törzs részvénytöke-
ből megejtendő leírások tárgyában.
5. Esetleges indítványok az alapszabályok
12. §-a értelmében.

A t. részvényeseknek tudomására hozatik,
hogy a zárszámadások és mérleg a vállalat iro-
dájában közszemlére ki vannak téve.

Azon t. részvényesek, kik a közgyűlésen
részvényesi jogokat gyakorolni kívánnak, tartoz-
nak az alapszabályok 11. §-a értelmében részvé-
nyeiket a Hunyady-malom üzleti irodájában a
közgyűlést megelőzőleg letenni, hol letett rész-
vényeikről — szavazataik menüiségét is ki ün-
tető — ténitvényekkel láttatnak el.

Az alapszabályok 15. §-ának megfelelően,
ezen új közgyűlés a megjelenő részvényesek és a
letett részvények számára való tekintet nélkül
határozatképes lesz.

Nagyvárad, 1896. évi márczius hó 27-én.

457

Az igazgatóság.

Ifj. KOHN SÁMUEL

Nagyvárad, Bémer-tér.

női divat áruháza

Nagyvárad, Bémer-tér.

Női divat és Confectio-ujdonságok.

A tavaszi idény beálltával, bevásárlásomból hazatérve, tudatom a n. é. közönséggel, hogy **divat-
üzletemben**

eredeti párisi és berlini modellek, u. m. kabátok, gallérok, esőköpenyek
a legolcsóbbtól a legfinomabb kivitelig megérkeztek.

Különlegességek: A legdivatosabb angol és francia női ruhakelmékből
egyes ruhák, ugyszintén méteráru, a legolcsóbbtól a legfinomabb kivitelig.

A legujabb színes és fekete selymek nagy választékban.

Vásznak és asztalneműek, valamint menyasszonyi kelengyék.

*Női ruhák és felöltők saját, évek hosszú sora óta elismert műhelyemben
eredeti modellek után készülnek.*

A legdivatosabb napernyők nagy választékban.

Szönyeg és függöny nagy raktár.